

YÖK Tarafından 2005 Yılında Beri Mühendislik Unvanı Kullanımında Yaratılan Kargaşaya Son Verildi...

DİPLOMALARDA MÜHENDİSLİK TESCİLLENECEK

Emre Metin
Elektrik Mühendisleri Odası Müdürü

Türkiye’de mühendislik yapabilmenin koşulları iki farklı kanunda düzenlenmektedir. Bunlardan 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Kanunu’nun 1. Maddesi “Türkiye’deki Mühendislik Fakülteleri” ya da dengi olarak kabul edilen fakültelerden mezun olmak koşulunu getirmiştir. Yabancı ülkelerdeki mühendislik fakültelerinden mezun olanların ise Yüksek Öğretim Kurumu’ndan (YÖK) denklik belgesi almaları gerekiyor.

3458 sayılı Kanun’un 7. Maddesi’nde; 1. Madde’de belirtilen diploma vb. mezuniyet belgesine sahip olmayanların mühendis unvan ve yetkisi ile çalışması ve çalıştırılması yasaklanmıştır. 8. Maddesi ile de 7. Madde’ye aykırı davranışların, yani 1. Madde’de belirtilen belgelere sahip olmadığı halde mühendis unvan ve yetkisi ile çalışanlar ile çalıştırılanların, 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmaları hüküm altına alınmıştır.

Mühendislerin Türkiye’de çalışabilmeleri için ikinci koşul 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Kanunu’nun 33. Maddesi ile getirilmiştir. 33. Madde sadece üye olma yükümlülüğü getirmemiş aynı zamanda “yükümlülüklerini yerine getirerek üyeliğini muhafaza etmek” şartını da koymuştur. Bu maddenin yaptırımı da 38. Madde’de düzenlenmiştir. 38. Madde’de “Bu kanunun 33 ve 34’üncü maddelerinde yazılı veci-

beleri yerine getirmeyen yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlar Türkiye’de mesleki faaliyetten men edilirler”denilmektedir. Bu düzenlemeye göre, mühendisin meslek odasına üye olmaması halinde mühendislik faaliyetinden men edilmesi söz konusu.

Özetle mevcut yasal düzenlemelere göre mühendislik unvanının kullanılmasının şartları şunlardır:

1. Türkiye’deki ve denkliği YÖK tarafından tanınmış yurtdışındaki üniversitelerin; mühendislik eğitimi veren lisans bölümlerinden mezun olmak,
2. Mezun olduğu bölüme uygun bir meslek odasına kaydolmak ve üyelik yükümlülüklerini yerine getirmek.

YÖK’ün yeni kararı doğrultusunda diplomalara unvan yazılmaması uygulamasında mühendislik programlarından mezun olanlar hariç tutulacak.

Birinci şartın yerine getirilmesi ile ilgili olarak; 2005 yılından önce tüm mühendislik eğitimi veren üniversiteler diplomaları “... Mühendis unvanını tüm yetkileri ile almaya hak kazanmıştır” şeklinde düzenliyorlardı. 2005 yılında YÖK tarafından aldığı karar gereğince bu ifadeler kaldırılmış ve hangi alanda lisans eğitimi alındıysa o alandaki derecesi yazılmaya başlandı. Örneğin eski uygulamada “... Elektrik Mühendisi unvanını almaya hak kazanmıştır” ibaresi varken, “Elektrik Mühendisliği alanında lisans eğitimi almıştır” ifadesi getirilmiştir. YÖK’ün bu uygulamaya ilişkin aldığı karar şöyle:

Danıştay, Teknoloji Fakültelerinden Mezun Olanların Mühendis Unvanını Kullanmalarına İlişkin YÖK Kararını Durdurdu...

TEKNOLOJİ FAKÜLTELERİNDE UNVAN SIKINTISI

Teknoloji fakültelerinin mühendislik programlarından mezun olanların mühendislik unvanlarını kullanmalarına ilişkin Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) 2013 yılında aldığı kararın yürütülmesi durduruldu.

Danıştay 8. Dairesi, TMMOB tarafından açılan davada ara karar vererek, Yükseköğretim Yürütme Kurulu’nun 24 Temmuz 2013 tarihli “Teknoloji fakültesi ile mühendislik fakültesi bünyesinde yer alan aynı isimli mühendislik programlarının birbiri ile eşdeğer olduğu ve teknoloji fakültelerinin mühendislik programlarından mezun olanların ilgili dalın mühendisi unvanını kullanacakları” şeklindeki kararının yürütmesini durdurdu. Yürütmenin durdurulması kararı sonrasında, Üniversitelerarası Kurul’un da görüşünü alan YÖK Yürütme Kurulu, teknoloji fakültelerinden mezun olacak öğrencilerin mühendis unvanı kullanmalarına yönelik yeni bir karar aldı. Ancak YÖK Yürütme Kurulu, aldığı bu yeni kararın hukukun arkasından dolanma yolunu seçmiş oldu. Şimdi TMMOB tarafından bu karar da dava konusu edilecek. Önümüzdeki yıl ilk mezunlarını verecek olan teknoloji fakültelerinin, diplomalara nasıl bir unvan yazacağı ise henüz bilinmiyor.

“2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 2880 sayılı Kanun’la değişik 43/b maddesi uyarınca, aynı meslek bilim dallarında, eğitim-öğretim yapan, üniversitelerde eğitim-öğretim, metot, kapsam, öğretim süresi ve yıl içindeki değerlendirme esasları bakımından eşdeğer olması ve öğrenimden sonra kazanılan unvanların aynı ve elde edilen hakların eşdeğer sayılması hususu Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Kurulumuza ait bulunmaktadır.

Üniversitelerarası Kurul’un 19 Şubat 2002 tarihli toplantısında alınan ‘..diplomalara unvan yazarak çalışma alanlarını sınırlandırmak yerine mezun oldukları bölüm ve/veya ana sanat (anabilim) dalında ön lisans/lisans/yüksek lisans derecesi verilmesine’ ilişkin karar 27 Nisan 2003 tarihli Üniversitelerarası Kurul toplantısında yinelenerek Başkanlığımıza gönderilmiştir.

Söz konusu karar 2547 sayılı Kanun’un 2880 sayılı Kanun’la değişik 43/b maddesi uyarınca Yükseköğretim Genel Kurulu’nun 3 Haziran 2005 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere diplomalara unvan yazılmaması öğrenim görülen program adının ve derecesinin belirtilmesinin uygun olduğuna karar verilmiştir.”

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’nın 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere diplomalara unvan yazılmamasını içeren 3 Haziran 2005 tarihli bu karara karşı açılan ve Danıştay 8. Dairesi’nce reddedilen dava, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’nda görüşüldü.

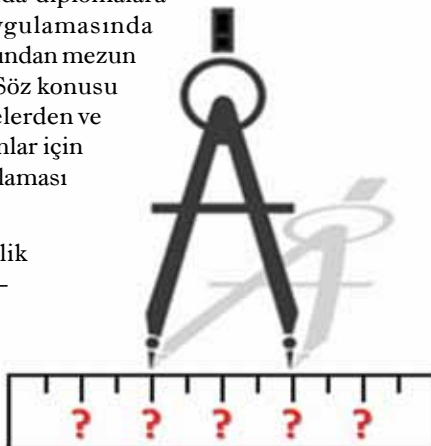
Konuya ilişkin 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’nda ve ilgili yükseköğretim mevzuatında bir düzenleme yer almadığının vurgulandığı bozma kararında, şu saptama yapıldı:

“...bu konuda özel yasal düzenleme niteliğinde olan 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunu’nun 3. maddesinde; aynı Kanununun 1. maddesinde sayılan Türkiye’deki mühendislik eğitimi verilen okullardan mezun olanlara verilecek diplomalara mühendis unvanının dercedileceği belirtilmiştir.”

Yine kararda, Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun’ndaki özel düzenlemenin göz ardı edildiği tespit edilirken, “Unvan yazılmayacağı yolunda tesis edilen işlemden, mühendislik fakültesi mezunları yönünden hukuka uyarlık bulunmamaktadır” denildi.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’nda alınan kararın ardından 17 Nisan 2014 tarihli YÖK Genel Kurulu Toplantısı’nda konunun gündeme getirildiği ve konuya ilişkin 3 Haziran 2005 tarihli kararın iptal edildiği bildirildi. YÖK’ün yeni kararı doğrultusunda diplomalara unvan yazılmaması uygulamasında mühendislik programlarından mezun olanlar hariç tutulacak. Söz konusu karara göre diğer fakültelerden ve bölümlerden mezun olanlar için unvan yazılmaması uygulaması devam edecek.

Özetle artık mühendislik eğitimi veren üniversiteler diplomaları “... Mühendisi” şeklinde vermeye eskiden olduğu gibi devam edecekler. ■

YÜKSEK MÜHENDİS UNVANININ KULLANIMI

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’na göre yüksek lisans; bir lisans öğretimine dayalı eğitim-öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.

Geçmişte çeşitli üniversitelerin mühendislik programlarında 5 yıllık lisans eğitimi uygulanmış ve bu programlardan mezun olanlara lisans diplomalarıyla “Yüksek Mühendis” unvanı verilmiştir. Sonraki yıllarda bu sistem değiştirilmiş, 4 yıllık lisans ve 2 yıllık yüksek lisans oluşmuş ikili sisteme geçilmiştir. Ayrıca yurtdışından mezun olanlar (1950 ve öncesi) Türkiye’ye yüksek mühendis olarak dönmüşler ve bu şekilde çalışmaya başlamışlardır. Halen bu şekilde unvan kullanan üyelerimiz bulunmaktadır ve bu unvan bir lisans unvanı olarak kullanılmaktadır. Ancak bugün bu uygulama bulunmamaktadır.

Ülkemizde bir mesleği ve bu mesleğin unvanını alabilmenin, ancak o meslekle ilgili lisans eğitimi yapmakla mümkün olduğu; diğer bir deyişle, bir mesleği veya meslek unvanını ancak lisans öğretiminin sağladığı; buna karşılık mastır (yüksek lisans) öğreniminin belirli bir konuda uzmanlaşmanın ilk basamağını oluşturduğu; ancak, kişilere bu eğitime göre bir mesleği veya meslek unvanını sağlamadığı görülmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 3. Maddesi’nin (s) bendinde, lisans öğreniminin, ortaöğretime dayalı, en az sekiz yarıyılıklı bir programı kapsayan bir yükseköğretim olduğuna işaret edilmiş; (t) bendinin (1) nolu alt bendinde de, yüksek lisans öğreniminin (Bilim uzmanlığı, yüksek mühendislik, yüksek mimarlık, master), bir lisans öğretimine dayalı, eğitim-öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretim olduğu hükmüne yer verilmiş; ‘Lisans Düzeyinde Öğretim’ başlığını taşıyan 43. Maddesi’nin (b) bendinde ise, aynı meslek ve bilim dallarında eğitim-öğretim yapan üniversitelerde, eğitim-öğretim, metot, kapsam, öğretim süresi ve yıl içindeki değerlendirme esasları bakımından eşdeğer olması ve öğrenimden sonra kazanılan unvanların aynı ve elde edilen hakların eşdeğer sayılması hususunun Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulu’nca düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanunu’nun 1. Maddesi’nin (a) bendinde de, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mühendis unvan ve yetkisi ile sanat icra etmek isteyenlerin, mühendislik tahsilini gösteren Türk yüksek mekteplerinden verilen diplomaya sahip olmaları koşulu getirilmiştir.

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ülkemizde bir meslek ve bu mesleğin unvanını alabilmenin, ancak o meslekle ilgili lisans eğitimi yapmakla mümkün olacağı açıktır. Diğer bir deyişle, bir meslek veya meslek unvanını ancak lisans eğitimi ve lisans diplomasında yer alan unvan sağlayabilmektedir.

Buna karşılık mastır (yüksek lisans) öğrenimi, söz konusu bent hükmünde de belirtildiği gibi, belirli bir konuda uzmanlaşmanın ilk basamağını oluşturmaktadır; ancak, kişilere bu eğitime göre bir meslek veya mesleki unvan sağlamamaktadır.